

"מופע טוטאל": מרד
בפריפריה עמ' 9

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדרכ

زوهديرخ ZO HADEREKH

גיליון 11 / 12 במרס 2025

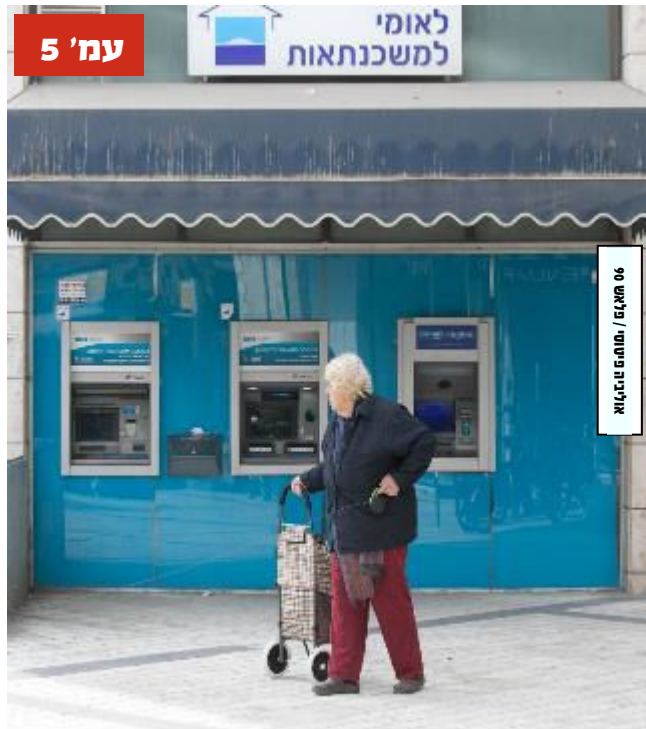

יונתן זינדל / פלאש 90

עמ' 7

שימו לב:

אין להם מה להציע

עמ' 5

לאומי למשכנתאות

06 מארץ / מוחמד טיטיאוא

עמ' 3

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

הרווחים שלהם והמינוס שלנו

האקדמיה והמאבק נגד הפשיזם

מכתבים למערכת

בגרמניה יש מקום לתקווה

כפי שדיווח נמרוד פלשנברג לפני שבועיים ב"זו הדרך" ולמרבה הצער, בבחירות הכלליות בגרמניה זכתה המפלגה הנוצרית-דמוקרטית במספר הקולות הרב ביותר. אך באגף השמאלי חלה התפתחות אחת מעניינת וכמעט בלתי צפויה: מפלגת השמאל די לינקה קיבלה 8.5% מהקולות. מפלגתה של שרה ואגנקנט אמנם השיגה 4.97% מהקולות אך נותרה מחוץ לפרלמנט, משום שאחוז החסימה בגרמניה הוא 5%.

איך זה קרה? ההנהגה החדשה של מפלגת השמאל מוצלחת יותר מן הקודמת שהייתה מין תערובת טרזקיסטית-אקולוגית. אם להאמין למכוני המחקר, קיבלה מפלגת השמאל את רוב הקולות החדשים (50% ומעלה) מצעירים, בעיקר מסטודנטים בערים הגדולות.

יאן ואן אקן, המנהיג החדש של מפלגת השמאל, חוקר במדעי הטבע, הבין ששאלת השלום והמלחמה מעסיקה את דעת הקהל. לכן יצא בצורה ברורה נגד משלוחי נשק לאוקראינה. זאת, בניגוד לקו-הבלתי ברור של ההנהגה הקודמת ושל אישים דוגמת גריגור גיזי או דיטריך ברטש.

בחלק המזרחי של גרמניה בלטו שתי תופעות קוטביות: הקוטב האחד, המפלגה הפשיסטית-פופוליסטית "אלטרנטיבה לגרמניה" השיגה בין 30 ל-45 אחוז מהקולות ביישובים שונים; הקוטב השני - מפלגתה של שרה ואגנקנט השיגה באזור זה למעלה מ-10% מהקולות.

על פי הפרשנים, מפלגתה של ואגנקנט הצליחה להחזיר ל"מחנה השמאל" עשרות אלפי מצביעים מסורתיים של השמאל, בעיקר פועלים ושכירים אחרים, שבעבר הצביעו במערכות בחירות שונות ל"אלטרנטיבה לגרמניה". אבל הישג זה לא מנע כאמור מ"אלטרנטיבה לגרמניה" הימנית-הקיצונית להשיג במישור הארצי כ-20% מהקולות.

אני הצבעתי אמנם עבור מפלגתה של ואגנקנט, אבל כמה מעמדותיה הנוכחיות - אלה השאלות מעמדותיו של אוסקר לה פונטיין, מנהיג האגף השמאלי של המפלגה הסוציאל-דמוקרטית לשעבר - נראות לי מוטעות ומטעות.

כוונתי בעיקר לפטפטת על אודות "כלכלת השוק הסוציאלית" כאידיאל פוליטי. מוזר שאישה חכמה, שכתבה מאמרים וספרים על אסטרטגיות אנטי-סוציאליסטיות של האימפריאליזם במאה העשרים, אוספת פתאום סיסמאות נושנות של הסוציאל-דמוקרטיה הגרמנית משנות ה-70 של המאה שעברה. אולי היה זה ניסיון נואש להחזיר עובדים ועובדות למחנה השמאל?

גיזי הפיקח, שהנהיג את מפלגת השמאל עד 2015, ביטא בריאיון רדיופוני דעות שאם הן ייצגו את הקו החדש של מפלגתו - זה יהיה חיובי. הוא הביע התנגדות חריפה למירוץ החימוש המטורף שאליו התגייסו מדינות מערב אירופה. גיזי הודיע שמפלגתו תצביע נגד כל הצעה להגדיל את הצבא או להגדיל את התקציב של כוחות הביטחון. הוא גינה, ובצדק, את מלחמתה של רוסיה באוקראינה ואת מדיניותו של טראמפ, והביע תמיכה בהסכם שלום ריאליסטי. בקיצור, יש אולי מקום לתקווה.

בני כ"ץ, המבורג

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

קולוניאליזם רווחי מאוד

"מעט יותר מחדש עבר מאז נסגרה הגרלת רשות מקרקעי ישראל ביישוב דרוור (לשעבר חירון), העתיד לקום ליד מיתר, שבמסגרתה הוגרלו 345 מגרשים של 250-850 מ"ר לבנייה עצמית של צמודי קרקע, במחירים של כמה עשרות אלפי שקלים - לעתים 13 אלף שקל למגרש בלבד - ודמי פיתוח של כ-400 אלף שקל. באחרונה התברר שרמ"י איפשרה ל-145 אנשים שאינם חסרי דיור לזכות, וכן לראש עיריית שדרות, אלון דויד, ולסגנו. כעת מתברר כי הזוכים כבר החלו למכור את המגרשים ברווח של מאות אחוזים. כך, היישוב החדש, אחד מיני רבים שמקודמים באזור תחת מעטה אידיאולוגי של ייחוד הנגב, נהפך בפועל להזדמנות פז להתעשרות על חשבון קרקעות מדינה. בנוסף, ההזדמנות מתאימה רק למי שמוכן להשלים עם העובדה שדרור מוקם על אדמות הכפר הברואי אום אלחיראן, שפונה מתושביו לפני חודשיים. זאת, אף שבת המשפט קבע שבני הכפר התגוררו במקום ברשות המדינה, שהעבירה אותם לשם ב-1956. בניגוד לאנשי המכנה, הם לא קיבלו את האפשרות להתמודד כבני המקום על מגרש בדרור - מהלך שהיה מבטיח גם להם מגרש ביישוב. במקרה של דרוור, מדובר בהזדמנות שנתפרה לאנשי הימין העמוק. גרעין ההקמה של היישוב הוא של יוצאי מכינת בני דוד בעלי, שמזוהים אידיאולוגית עם המפלגות נעם והציונות הדתית. אחד מהם הוא למשל בנו בן ה-21 של שר האוצר בצלאל סמוטריץ', בניה סמוטריץ', שהיה אחד הזוכים במגרש ביישוב."

קים לגזיאל, "דה מורקר", 23.2

הלקח מקומבינת בנט

"ממשלת בנט-ליפיד-גנץ-ליברמן הוקמה עם 'רעיון' אחד בלבד: לנפנף את נתניהו. כלומר כל השאר בסדר במציאות הפוליטית, פרט לראש ממשלה לא ראוי. מפלגת העבודה הצטרפה בקלות גם כי הייתה לה מערכת נישואין עם הליכוד בעבר - מה שהוביל להצטמקותה. מרצ, יעני שמאל, נכנסה לממשלה מבלי שהציגה ולו דרישה אחת מהותית. בבחירות שלאחר מכן - חוסלה לחלוטין. בנט, עם היסטוריה ימנית יותר מנתניהו, איבד חברי כנסת לימין הקיצוני יותר ויצא לחופשה של מדיטציה בשתיקה. ולפי הסקרים שנערכים במקומותינו הקומבינה של אז יכולה להתממש שנית אם יהיו בחירות עתה. מה שרואים בסקרים האלה זו התחזקות של עוצמה יהודית - מפלגתו הגזענית של בן גביר ששותה מצביעי ליכוד בדיוק כמו שמצביעים בגרמניה העדיפו ימין רציני יותר בשם 'אלטרנטיבה'."

הבלוג של העיתונאי גדעון עשת, 26.2

האקדמיה והמאבק בפשיזם

שפל חדשה. אלו האמורים לשמש כמגני חופש הביטוי משתפים פעולה עם כוחות המבקשים לפגוע בו.

מטה מאבק האקדמיה, שהוקם כדי להיאבק בהפיכה המשטרית, דרש אף הוא מאוניברסיטת בן גוריון לחזור בה מההשעיה. בהודעה שפרסם המטה נכתב: "המטה המוסד נוכח החלטתה של הנהלת אוניברסיטת בן גוריון להשעות את ד"ר בן דניאל מהוראה בשל הבעת עמדתו, תהא אשר תהא, ברשתות החברתיות. השעיה בשל דעה פוליטית היא צעד מסוכן המוביל להשתקת קולות וליצירת אקלים של פחד וצנזורה במרחב האקדמי". "תפקיד האקדמיה הוא לעודד דיון חופשי, לחשוף סטודנטים למגוון דעות, ולשמש מרחב לפלורליזם רעיוני ולחשיבה ביקורתית", הדגישו.

האגודה לזכויות האזרח קבעה: "השעייתו החפוזה והלא חוקית של ד"ר סבסטיאן בן דניאל מאוניברסיטת בן גוריון מהווה שלב נוסף בהתפרקות האקדמיה מערכי יסוד של חופש ביטוי ומחשבה להם היא מחויבת, וצעד נוסף לעבר רמיסתה המוחלטת בידי גורמים ימניים, אנטי ליברליים ואנטי דמוקרטיים, שבאמצעות מכבש לחצים מכתבים את סדר יומה". "כ"כ עופר כסיף (חד"ש) התריע במכתב ששיגר לראשי האוניברסיטה כי ההשעיה היא "אות קלון על האוניברסיטה", והדגיש: "האוניברסיטה נכנעה למסכת לחצים של רדיפה פשיסטית מצד תנועות ימין ופתחה בהליך דרקוני ובלתי חוקתי. העובדה כי מוסד אקדמי פועל בצורה מקארתיסטית מעין זו נגד מרצה וחבר סגל מעמידה את החופש האקדמי בכללותו בסכנה".

בעקבות המחאות הרמות, בוטלה (10.3) השעייתו של ד"ר בן דניאל. מהנהלת האוניברסיטה נמסר כי "הרקטור בדק את התלונות הנוגעות לדברים שפרסם ברשת נגד חיילי צה"ל – והחליט על ביטול השעייתו".

להגנת חופש הביטוי

מאז ראשית ההפיכה המשטרית מתפקדת האקדמיה כאחת מזירות המאבק העיקריות בין הממשלה למתנגדיה. ממשלת הימין מבקשת לשתק את האקדמיה, אותה היא מזהה כמקור למחשבה וחיכוש. להשעיה קדמו לחצים מצד הארגון הפשיסטי "אם תרצו", שהאשים את המרצה ב"הסתה".

ההשעיה עוררה מחאה רחבה נגד אוניברסיטת בן גוריון מצד מרצים וארגוני חברה אזרחית. לדברי הארגון אקדמיה לשוויון, המאגד כ-800 מרצים בכל המוסדות להשכלה גבוהה, "מדובר במהלך חמור שמנוגד לעקרונות חופש הביטוי והחירות האקדמית, ומהווה כניעה ללחצים חיצוניים אשר מטרתם נהירה לגמרי – להפעיל לחץ על הנהלות כדי 'לטהר' בלשונם, את המערכת מקולות שאינם תואמים את עמדותיהם ואת תפיסת עולמם". "האוניברסיטה מחויבת להגן על חברי הסגל שלה מפני מסעות הסתה ודה-לגיטימציה פוליטיים. על המוסדות האקדמיים להבטיח סביבה חופשית לביטוי ודיאלוג פתוח, ולא להפוך כלי שרת בידי ארגונים הפועלים לצמצום המרחב הדמוקרטי בישראל", הוסיפו.

מרצים רבים באוניברסיטת בן גוריון התגייסו בדרישה לבטל את הצעד המשמעותי והדגישו כי הצעד שנוקט הוא "הפרה חמורה של זכויות עובדים". יותר מ-550 חברי סגל באוניברסיטאות ובמכללות ברחבי הארץ פרסמו עצומה בדרישה לבטל את ההשעיה של ד"ר בן דניאל שהיא "נקודת

נשיאי אוניברסיטאות המחקר בישראל ונשיאים של עשר מכללות ציבוריות הודיעו השבוע כי יכריזו על שביתה אם ממשלת הימין תפטר את היועמ"שית גלי בהרב-מיארה. במכתב חריף התריעו ראשי האוניברסיטאות מפני "סכנה חסרת תקדים לשלטון החוק", והוסיפו: "במשטר הדמוקרטי הנוהג בישראל, היועצת המשפטית היא שומרת הסף החשובה ביותר מפני פגיעה אפשרית של הממשלה בזכויות אזרח ובזכויות פרט של תושבי המדינה".

מכתבי נשיאי האוניברסיטאות והמכללות פורסמו על רקע כוונת שר המשפטים יריב לוין לפתוח בהליכים להדחת בהרב-מיארה. לוין יעלה הצעה לאי אמון ביועמ"שית בישיבת הממשלה הקרובה הצפויה להתקיים בעוד שבועיים.

על המכתב חתומים נשיאי אוניברסיטאות בן-גוריון, חיפה, העברית, תל אביב, בר אילן, הפתוחה, הטכניון ומכון ויצמן. יצוין שהמכתב נשלח לכל סגלי ההוראה באוניברסיטאות בשם "ועד ראשי האוניברסיטאות", אך פרופ' אהוד גרוסמן, נשיאה של האוניברסיטה שהוקמה בהתנחלות אריאל בשטחים הפלסטיניים הכבושים, סירב להצטרף ליוזמה.

במכתבם הדגישו נשיאי האוניברסיטאות: "היועצת המשפטית היא עובדת ציבור ולא פוליטיקאית. כל 'חטאה' הוא בכך שמילאה את תפקידה במקצועיות רבה ובאומץ רב". הם הוסיפו: "הקריאות של שרים בממשלה ושל חברי כנסת לפטור אינן אלא קריאות להיפטר משלטון החוק". בצעד חסר תקדים, מצהירים הנשיאים: "אם תפוטרו היועצת המשפטית נכריז על שביתה אישית שלנו, נצא להפגין נגד המהלך ונקרא לגורמים אחרים לעשות כמונו".

אל נשיאי האוניברסיטאות הצטרפו נשיאים של עשר מכללות, שהודיעו כי יפתחו ב"מאבק אזרחי ציבורי מקיף" ויקראו לאחרים לעשות כן.

אות קלון על אוניברסיטת בן גוריון

הנהלת אוניברסיטת בן גוריון הודיעה (5.3) על השעייתו מהוראה של ד"ר סבסטיאן בן דניאל, מרצה במחלקה למדעי המחשב, בשל התבטאויותיו ברשתות החברתיות נגד המלחמה והכיבוש. להשעיה קדמו לחצים מצד הארגון הפשיסטי "אם תרצו", שהאשים את המרצה ב"הסתה".

ההשעיה עוררה מחאה רחבה נגד אוניברסיטת בן גוריון מצד מרצים וארגוני חברה אזרחית. לדברי הארגון אקדמיה לשוויון, המאגד כ-800 מרצים בכל המוסדות להשכלה גבוהה, "מדובר במהלך חמור שמנוגד לעקרונות חופש הביטוי והחירות האקדמית, ומהווה כניעה ללחצים חיצוניים אשר מטרתם נהירה לגמרי – להפעיל לחץ על הנהלות כדי 'לטהר' בלשונם, את המערכת מקולות שאינם תואמים את עמדותיהם ואת תפיסת עולמם". "האוניברסיטה מחויבת להגן על חברי הסגל שלה מפני מסעות הסתה ודה-לגיטימציה פוליטיים. על המוסדות האקדמיים להבטיח סביבה חופשית לביטוי ודיאלוג פתוח, ולא להפוך כלי שרת בידי ארגונים הפועלים לצמצום המרחב הדמוקרטי בישראל", הוסיפו.

מרצים רבים באוניברסיטת בן גוריון התגייסו בדרישה לבטל את הצעד המשמעותי והדגישו כי הצעד שנוקט הוא "הפרה חמורה של זכויות עובדים". יותר מ-550 חברי סגל באוניברסיטאות ובמכללות ברחבי הארץ פרסמו עצומה בדרישה לבטל את ההשעיה של ד"ר בן דניאל שהיא "נקודת

ישראל מקדמת עזתיזציה בגדה המערבית

ובנגמ"שים, לראשונה מאז האינתיפאדה השנייה. הצבא גורם הרס תשתיות אזרחיות ומאות בתים, פוגע בסיוע הרפואי לתושבים, ומטיל הגבלות תנועה שמחבלות בפרנסה של תושבי הגדה ומשבשות את חיי הפלסטינים החיים שם בכל אספקט אפשרי, הדגישו בבצלם.

במקביל, לפי דו"ח שפרסם משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בשטח הפלסטיני הכבוש, בין 25 בפברואר ל-3 במרס הרגו כוחות ישראליים ברחבי הגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, שלושה פלסטינים, בהם ילד אחד, ופצעו 64 בני אדם, בהם 14 ילדים. בנוסף, פלסטיני מת מפצעים שנגרמו לו בדצמבר 2024, ופלסטיני נוסף מת בנסיבות לא ברורות בעת שהוחזק במשמורת ישראל.

המבצע הממושך ביותר ב-20 השנים האחרונות

מבצע הדיכוי האלים בצפון הגדה, שהחל בג'נין ב-21 בינואר, נמשך זה השבוע השביעי. זה המבצע הממושך ביותר בגדה המערבית מאז תחילת שנות האלפיים. בעיר טול כרם ובשני מחנות הפליטים שלידה (טול כרם ונור שמס) נמשך המבצע זה כחודש. עד עתה נעקרו רבבות מבתיים במחנות הפליטים ג'נין, טול כרם ונור שמס, שהתרוקנו כמעט לחלוטין. מאז 18 בפברואר הודיעו כוחות ישראליים, באמצעות משרדי הקישור הפלסטיניים האזוריים, לדייריהם של לפחות 41 מבני מגורים במחנות הפליטים טול כרם ונור שמס לפנות את מטלטליהם לקראת הריסת בתיים. כוחות ישראליים הרסו ב-5 במרס 16 מבנים במחנה נור שמס.

בת 12 מי-ם המזרחית

נעצרה על ציור דגל פלסטיני

שוטרים עצרו (6.3) את תקא ע'זאווי, ילדה פלסטינית בת 12 משכונת א-ת'ורי שבירושלים המזרחית, בגלל שציירה דגל פלסטיני. הילדה נעצרה מיד לאחר שסיימה את יום הלימודים בבית הספר והובאה בפני בית המשפט, שהורה על הארכת מעצרה. כמו כן עצרו כוחות הכיבוש בתחילת השבוע ילד וצעיר מהכפר עיסאווייה שבצפון-מזרח ירושלים. לפי מקורות מקומיים, הכוחות עצרו את הילד מוחמד דעאס ואת הצעיר מרואן מוסטפא, לאחר שפשטו על בתי משפחותיהם בכפר וביצעו בהם חיפושים.

האגודה לזכויות האזרח הבהירה, כי המדיניות הבלתי מוכרזת אך העקבית של משטרת ירושלים שלא לאפשר את הצגת הדגל בתחומי העיר אינה חוקית. היא סותרת פסיקה בעניין הגבלת חופש הביטוי ומדיניות האכיפה שנקבעה בהנחיית המשנה ליועץ המשפטי לממשלה. האגודה הדגישה: "אין זה מתפקידה של המשטרה לקיים צנזורה של ביטויים פוליטיים – גם אם הם שנויים במחלוקת, וכי מדובר בפגיעה בלתי מידתית בליבת חופש הביטוי".

לפי נתוני מוסדות להגנה על זכויות אסירים פלסטיניים, נכון לתחילת חודש מרס, הוחזקו בבתי הכלא של הכיבוש יותר מ-9,500 אסירים פלסטיניים, בהם מעל 350 ילדים, 21 נשים ו-3,405 עצירים מנהליים. לפני 7 באוקטובר 2023, עמד מספר האסירים הפלסטיניים בכלא הכיבוש על 5,250, בהם 40 נשים, 170 ילדים וכ-1,320 עצירים מנהליים. מאז כמעט הוכפל מספר הכלואים הפלסטיניים כחלק ממדיניות דיכוי נרחבת שמפעילה ישראל בגדה המערבית וברצועת עזה.

"ישראל מנהיגה בגדה המערבית טקטיקות לחימה הכוללות הפצצות מהאוויר, פרקטיקות של העברת תושבים בכפייה ממקום מגוריהם ומדיניות פתיחה באש מתירנית שתוצאתה בהרוגים רבים, כולל קטינים", כך קובע ארגון בצלם בדו"ח מיוחד שפורסם השבוע.

שיטות אלה מצביעות על "עזתיזציה" בצפון הגדה, שלפי הצהרות בכירים, צפויה להתרחב לאזורים נוספים בגדה. "המשטר הישראלי מפעיל בגדה אלימות קיצונית: פלישות של כוחות צבא גדולים לצפון הגדה, וכן גם שימוש בטנקים

60 שנה ל'זו הדרך'

ניסיון ההתנקשות

בח"כ תופיק זיאד

לגלות את המתנקשים בחייו של ח"כ תופיק זיאד" - זו כותרת הידיעה שפורסמה בעמוד השער של "זו הדרך" ב-15 באפריל 1977, ערב "בחירות המהפך" שהביאו לראשונה לשלטון את הליכוד בראשות מנחם בגין.

"באזהרה מפני השלטת טרור פוליטי של השלטון יצאו דוברי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון במסיבת עיתונאים שנערכה בתל-אביב. הדוברים הוקיעו את ניסיון ההתנקשות בחיי ח"כ זיאד, הצביעו על הגורמים העומדים מאחוריו וגינו את קשר השתיקה הרשמי" - כך נפתחת הידיעה.

במסיבת העיתונאים, שהנחה דובר חד"ש עוזי בורשטיין, סיפר ח"כ זיאד, שכיחן כראש עיריית נצרת, שנורו לעברו צרור יריות בעת ששהה בביתו, שניות ספורות לאחר שעזב את החדר. "זו לא הפעם הראשונה שביתי הותקף. ב-30 במרס לפני שנה, ביום האדמה, עשרות שוטרים ושוטרי משמר הגבול תקפו את ביתי: הם ירו בחצר, חדרו לבית ושברו חלונות, דלתות וריהוט, ואף היכו את בני משפחתי", סיפר לעיתונאים. מזכ"ל מק"י, ח"כ מאיר וילנר, הוסיף כי בימים שקדמו לבחירות נרשמו מעשי אלימות נוספים בידי אנשי הרשימה הערבית המאוחדת לרבות ירי מנשק אוטומטי באבו-סנאן ובכפר יאסיף ותקיפה של סניפי מק"י.

הרשימה הערבית המאוחדת, מפלגת לוויין של המערך בראשות שמעון פרס, הוקמה ערב הבחירות שנערכו במאי 1977. אז זכתה רק במנדט אחד ולכן הוחלט לקיים רוטציה על מנת לאפשר לכל שלושת נציגיה לכהן בכנסת. תחילה כיהן סוף-אלדין אל-זועבי. חמאד אבו רביעה נכנס לכנסת במקומו באפריל 1977. במארס 1980, דרש ג'בר מועדי מאבו רביעה להתפטר על מנת שיוכל להיכנס לכנסת במקומו, על פי הסכם הרוטציה. אך הוא סירב, ובינואר 1981 נרצח אבו רביעה בידי בניו של מועדי. למרות הרצח, מועדי נכנס לכנסת עד לפיזור כעבור ארבעה חודשים. בבחירות לכנסת העשירית שנערכו ביוני 1981 הרשימה לא עברה את אחוז החסימה והתפרקה.

באותו גיליון של "זו הדרך" נמסר כי הוטל איסור על עו"ד פליציה לנגר, מפעילות מק"י המרכזיות, להגן על חיילים ערבים-דרוזים שסירבו לשרת בצבא הכיבוש.

הרווחים שלהם והמינוס שלנו

מיכאל שילר, מנכ"ל לאומי בריטניה, הסתכם ב-2024 ב-4.6 מיליון שקל.

גם בנק הפועלים, בניהולו של המנכ"ל ידין ענתבי, הצטרף לחגיגה. הפועלים דיווח על רווח נקי של 7.6 מיליארד שקל, עלייה של 3.7% מהשנה שעברה. הפועלים יחלק כדיבידנד 40% מהרווח, כלומר 622 מיליון שקל. התשואה להון בפועלים – 14%. בנק מזרחי טפחות רשם ב-2024 רווח שנתי של 5.4 מיליארד שקל, המשקף תשואה של 19%.

הדוחות הכספיים מלמדים, כי רווחי המערכת הבנקאית הישראלית ב-2024 הגיעו לכ-30 מיליארד שקל. לשם השוואה: כל תקציבי ההשכלה הגבוהה אינם עולים על 13 מיליארד שקל. על רווחי הבנקים כתב פרשן "דה מרקר", סמי פרץ (9.3): "המעורבות של הממשלה ובנק ישראל סידרה להם רווחיות אדירה".

הריבית הגבוהה במשק שקובע בנק ישראל היא אחת התורמות המרכזיות לרווחיות החריגה של הבנקים. על פי "דה מרקר" (18.2), מאז הונהגה הריבית הגבוהה ב-2022, משכו דודי ודרורית ורטהיים מבנק מזרחי טפחות רווחים בסך 800 מיליון שקל, ואייל עופר - כ-830 מיליון שקל. צדיק בינו ומשפחות ליברמן אבלס משכו מהבנק הבינלאומי "הקטן" כ-1.1 מיליארד שקל.

שתיקת ארגוני העובדים

יש מי שבצל המלחמה והכיבוש עושים הון, אבל עבור מעמד העובדים שנת 2025 אינה מבשרת טובות. לפי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס), השכר הממוצע לחודש ינואר 2025 עמד על 13,385 שקל ברוטו, והיה נמוך מהשכר הממוצע בשנת 2024.

אבל זה שכר ממוצע. קרי, הוא כולל את עובדי ההייטק שבראש הטבלה - 31,858 שקל לחודש, שהם כ-10% מכלל השכירים, המושכים את השכר "מעלה". אך כאשר בוחנים ענפים אחרים במשק כגון בנייה התמונה היא שונה: 12,576 שקל (ללא מהגרי עבודה ועובדים פלסטיניים מהגדה). השכר הממוצע בחינוך - 10,193 שקל; בשירותי בריאות, רווחה וסעד - 9,501; החקלאות - 9,451; האמנות, בידור ופנאי - 7,793 ובשירותי אירוח ומזון רק 6,307 - קרוב לשכר המינימום שהוא כיום 5,880 שקל.

המצב העגום הזה מוכר היטב לארגוני העובדים ובייחוד להסתדרות - הגדול שבהם. במקום לצאת למאבק נחוש, הם מעדיפים לשתוק מול הפשיזם המתחזק והניצול המעמיק.

אפרים דויד

הסופרת והפעילה הקנדית נעמי קליין פרסמה לפני 18 שנה ספר שכותרתו: "דוקטרינת ההלם: עלייתו של קפיטליזם האסון". הספר היה רב מכר (גילוי נאות: אני נמנה עם המרואיינים בו). כעבור שנתיים יצא לאור התרגום לעברית בהוצאת אנדלוס.

קליין פתחה בספרה את התזה לפיה המשטרים הקפיטליסטיים הניאו-ליברליים עושים שימוש באסונות ובמלחמות כדי למקסם את הרווחים של בעלי ההון, להעמיק את ניצול העובדים ולפגוע בכללי המשחק הדמוקרטיים. לפי קליין, ממשלות ההון-שלטון מנצלות מצבים בהם הציבור בהלם או בפחד על מנת להשליט במהירות צעדים קיצוניים ומדיניות שנויה במחלוקת בכסות של "הצלת המדינה".

במצבי משבר נוטים האזרחים יותר לקבל צעדים הפוגעים בהם, אך מרגע שיושמו כבר לא ניתן להשיבם לאחור - גם כאשר מצב החירום מסתיים. מצבי חירום משמשים גם כמסך עשן ליישום צעדים הרחק מעין הציבור והתקשורת שדעתם מוסטת. קליין מונה בספרה שורה של דוגמאות וביניהן - הפלישה האמריקאית לעיראק. בעת הופעת הספר נמתחה עליו ביקורת רבה מצד חוגים ליברליים וימניים שטענו כי "מדובר בתיאוריית קונספירציה שאין קשר בינה לבין המציאות".

מהפיכה משטרית למשטר פשיסטי

חלק לא מבוטל של הציבור בישראל מבין כעת היטב ש"דוקטרינת ההלם" שמיישם נתניהו בעת המלחמה בעזה עושה שמות במרחבים הדמוקרטיים. נתניהו וממשלת הימין כולה פתחו בריצת אמוק, בייחוד בשבועות האחרונים, שניתן לסכמה כך: מהפיכה משטרית למשטר פשיסטי. בדרך היא "סוגרת שורות" עם בעלי ההון, שכבת ההתייחסות הקרובה ביותר לראשי השלטון - בעצמם עשירים ומתעשרים.

המגזר הפיננסי, ההגמוני בקפיטליזם הישראלי, פירסם בימים אלה את התוצאות העסקיות לשנת 2024. בשבוע שעבר (3.3) פרסם בנק לאומי שאשתקד עמד הרווח השנתי שלו על כ-10 מיליארד שקל - הרווח הגבוה ביותר בתולדות הבנק ובמערכת הבנקאית בישראל בכללותה. הרווח משקף עלייה של 40% לעומת הרווח ב-2023, ותשואה להון של כ-17%. עלות שכרו של מנכ"ל הבנק, חנן פרידמן, הסתכמה ב-2024 ב-4.4 מיליון שקל.

שכרו של המנכ"ל כפוף לחוק המגביל את שכר הבכירים בתאגידים פיננסיים. מי שלא כפוף לחוק הוא המשכר הגבוה ביותר - רון בן חיים, מנכ"ל לאומי פרטנרס. עלות שכרו של בן חיים עמדה בשנה שחלפה על 5.7 מיליון שקל. שכרו של

אלפי מפגינים מול בניין הפרלמנט היווני באתונה, השבוע, כחלק מהפגנות ההמונים המתרחשות במדינה (צילום: ריוספאסטיס)

שלטון נתניהו אינו גזירת גורל

יקיריהן. אנחנו עומדים כאן וקוראים לכם - עשו מעשה! העם מאחוריהם! אין שום סיבה שמישהו פה ייצא לעבודה או בכלל מהבית עד שלא חוזרים כל החטופים - כולם.

כאן המקום לומר גם ליועצת המשפטית לממשלה, גלי בהרב מיארה - אנחנו מאחוריך. אם היה ספק בנוגע לעילת ההוצאה לנבצרות של נתניהו, הוא התפוגג עם פרסום פרשת קטארגייט, שבה חשודים בכירי משרדו של ראש הממשלה שעבדו עבור ממשנת הטרור קטאר. ראש השב"כ רונן בר - תפקידך להגן על מדינת ישראל ואזרחי המדינה מאחוריך. זה הזמן לספר לציבור את מה שאתה כנראה יודע, רגע לפני שיפטרו אותך. עכשיו, עכשיו הזמן.

המחאה מעייפת ושוחקת, לפעמים גם מאוד מתסכלת. אבל היו לה הישגים רבים ברמת הרשויות המקומיות וגם ברמת המדינה. ההירתמות של בעלי ההשפעה למאבק הצודק ביותר שהיה פה מקום המדינה תחזיר את מי שהתעיף לרחוב.

נתניהו פוחד מערכים כגון סולידריות, זכויות אדם, דמוקרטיה. אחרת לא היה מתאמץ כל כך לחסלם. והנה אנחנו פה, כי הוא לא יכול לחסל אותם. האמת היא שהציבור הישראלי דומה יותר ליוונים מאשר לאמריקאים תחת שלטונו של הנשיא החדש דונלד טראמפ. ראינו כל כך הרבה פעמים מאז 7 באוקטובר את הערבות ההדדית והסולידריות, את ערך חיי האדם, את ההירתמות יחד למען מטרה משותפת. כל אלה הם הכוח שלנו להתנגד לאכזריות הבלתי-נתפסת של השלטון. זהו הכוח שלנו להחזיר את החטופים ולשקם את המדינה והערכים עליהם היא נוסדה. הכוח הזה נצבר כאן, ברחובות הערים. התפקיד שלנו הוא לגדול ולגדול; להחזיר את מיליוני האנשים לרחובות; להמשיך להעצים את הלחץ הציבורי; להמשיך לחשוף את השקרים וההפקרה. זו דרך קשה ואתם עומדים בה בגבורה - עובדה שאלפים מפגינים כאן איתנו הערב. אנחנו דורשים פה אחד: מתוך סולידריות ואמונה אמיתית בערך חיי האדם: את כל החטופים כולם, בלי סטופים, בלי טריקים ושטיקים, את כולם - בעסקה - עכשיו!

מדבריה של גלי עשת

בהפגנת מחאת העם בחיפה, 1.3

לאחר שבזו ימים ארוכים, הואיל בטובו ראש הממשלה בנימין נתניהו להתיישב ולחתום על שלב א' בעסקה. זאת באמירה ברורה שאחרי שלב א' יגיע שלב ב'. לפתע הוא מכריז שברצונו להאריך את שלב א'. אל תתבלבלו: הוא לא ממנה להחזיר חטופים נוספים הביתה. ההיפך: הוא עושה הכל, אבל הכל - כדי למנוע עסקה ולהמשיך במלחמה הנוראית. המטרה - להישאר בשלטון ולמסמס את המשפט הפלילי. והמחיר? שיק פתוח, על חשבוננו.

מצב שבו השלטון קם נגד הציבור אינו ייחודי לישראל. זו תופעה שנפוצה היום בעולם, וביתר שאת בדמוקרטיה שנראתה החזקה ביותר. אבל שלטון שקם על עמו אינו גזירת גורל. בואו נפנה מבט למקום אחר בעולם - ליוון. מאות אלפים הפגינו (28.2) בערי יוון כחלק משביתה כללית במגזר הפרטי והציבורי לציון שנתיים לתאונת הרכבת שבה נהרגו 57 בני אדם, מה שהפך סמל של כישלון הממסד. היוונים מסרבים להשלים עם ניסיון הממשלה להשליך האחריות על "הגורם האנושי". הרי הממשלה ייבשה את תקציב הרכבות, שעשוי היה למנוע את האסון. במחאה משתתפים איגודים מקצועיים שחברו למשפחות הרוגי התאונה. ארגוני העובדים ביוון צריכים להיות גם אצלנו דוגמא ומופת.

זה הרגע לומר לארגוני העובדים אצלנו: יש גבול. ארנון בר דוד, רן ארז, יפה בן דוד: אם הייתם משביתים את המדינה עד לחזרת כל החטופים - סביר להניח שתוך ימים כולם כבר היו פה. מזמן. אפשר גם לחזור לימים בהם יכולתם לעצור את ההפיכה המשטרית שהובילה ל-7 באוקטובר. יכולתם להשבית את המדינה ולמנוע מראש את האסון.

העובדה שהמובילים של ארגוני המורים יודעים לשבות רק על תנאי העסקה - אינה רק בושה וחרפה, אלא גם מעשה אנטי-חינוכי. העובדה שיו"ר ההסתדרות סוגר כנראה דילים עם ראש הממשלה בנימין נתניהו ומכריז על שביתות בכאילו, גם היא בושה. גם מעשים אלה יובילו לחידלון ארגון העובדים הגדול והחזק במדינה.

נתניהו מטרפד את שלב ב' בעסקה, ויש גבול כמה יכולים ארגוני העובדים לשתוק. זה הזמן שלכם, ארנון בר דוד, יפה בן דוד ורן ארז - להציל את חיי החטופים שנותרו בחיים ולתת למשפחות החטופים שנרצחו לסגור מעגל ולקבור את

ראשי האופוזיציה הציונית (צילום: יונתן זינדל / פלאש 90)

לאופוזיציה הציונית אין מה להציע

השני הוא קיצוץ יסודי בסעיפי תקציב "מיותרים" – כלומר המשך המדיניות הניאו-ליברלית הפוגעת במעמד העובדים ובאוכלוסיות המוחלשות ברוח "המחלקה להתייעלות ממשלתית" של אילון מאסק. והשלישי הוא שימור "היחסים המיוחדים" עם ארה"ב – כלומר המשך התלות הישראלית בושינגטון והתרפסות בפני ממשל טראמפ.

יסודות אלה מקובלים על כלל סיעות הגוש, ועשויים אף לזכות בתמיכה של חלקים מהקואליציה הנוכחית. הוויכוחים והמחלוקות בתוך המחנה צפויים להיות משניים לעקרונות יסוד אלה. נשיאותו השנייה של טראמפ בארה"ב והתפנית הימנית בארצות אירופיות מרכזיות יחזקו את הנטיות הימניות בתוך הגוש. זאת כתוצאה מהיחלשות הכוחות הליברליים באיחוד האירופי ובארצות-הברית שעד עתה הפעילו לחץ מסוים על ישראל בנושאים הומניטריים.

כשם שבארה"ב ובאירופה חוברים חלקים מהבורגנות הליברלית לשלטון של הבורגנות השמרנית המנצחת, גם בישראל צפויות המפלגות הציוניות-ליברליות להסתפח לממשלה שמרנית, לדוגמה בראשות בנט. ברור שהממשלה הבאה של מחנה "רק לא ביבי" תהיה ימין יותר מאשר שמאל. בקואליציה מאוחדת זו, כל צד יצטרך לוותר על "פרה קדושה" משלו. הימין יוותר על הציבור החרדי, והשמאל הציוני יוותר שוב על השלום ועל הפלסטינים. אף לא אחד מהמרכיבים לא יזיל דמעה על קיצוצים בשיירות החברתיים, למרות היומרות הסוציאל-דמוקרטיות של פליטי מפלגת העבודה.

"פשרת" הסדר הקיים

עסקה כזאת תוצג כ"פשרה היסטורית" למען עתיד מדינת ישראל: סיום עידן הדיקטטורה של ביבי באמצעות גישור הפערים ואיחוי השסעים בחברה הישראלית. אך האמת שונה. הפשרה בין מרכיבי מחנה "רק לא ביבי" תהיה פשרה למען המשך הסדר הקיים בישראל. ייגמר עידן נתניהו בו פרצו הסתירות בין הבורגנות הליברלית לבין הבורגנות הלאומנית. אך בעיות היסוד של ישראל – הסוגייה הפלסטינית והפערים החברתיים-מעמדיים – שוב יושלכו הצידה, עד למשבר הבא. כקומוניסטים, תפקידנו לחשוף אמת אכזרית זו בפני הציבור העובד. עלינו לבלום את הניסיונות לטאטא את בעיות היסוד של ישראל אל מתחת לשטיח. אחרת, נמשיך לבוסס בכלחמות עקובות מדם כשבפורפנו נושף פשיזם מתחזק.

עילי פיקולין

לכאורה כוללת האופוזיציה את כל חברי הכנסת שאינם חברים בקואליציה – מחד"ש ועד עוצמה יהודית. אולם תקשורת המיינסטרים נוהגת להשתמש במונח זה כדי לתאר רק את סיעות הימין, המרכז והשמאל הציוני בהובלת לפיד, גנץ, ליברמן וגולן – מחנה הידוע בקרב מבקריו כ-"רק לא ביבי". ובכן, מה מציע מחנה זה לעשות בבחירות הבאות?

מחנה "רק לא ביבי" הוא למראית עין קבוצה הטרוגנית המכילה קשת עמדות, מהימין הקיצוני של ליברמן ובנט ועד לסוציאל-דמוקרטים מתונים כמו גלעד קריב ונעמה לזימי. יש הטוענים כי הטרוגניות זו היא חולשה, משום שמרכיבי הגוש אינם מאוחדים בחזנם הפוליטי ובפעילותם. עם זאת, ישנן כמה נקודות סביבן מצליח המחנה להתאחד. מעבר לתמיכה (אמיתית או צינית) בהשבת החטופים, נשקה העיקרי של "האופוזיציה" נגד הממשלה הוא נושא התקציב. דובריה מאשימים את הממשלה בכבוז כספי ציבור על "פרזיטים" כמו הציבור החרדי. נציגי השמאל הציוני באופוזיציה מוסיפים ומבקרים (לעיתים נדירות מדי) את התמיכה הכספית בפרויקט ההתנחלות.

חולשה נוספת של האופוזיציה הציונית נובעת מהעיקרון הליברלי-בורגני לפיו הפוליטיקה אמורה להתנהל במוסדות המיועדים לה – בראשם הפרלמנט – כאשר שאר מוסדות המדינה אמורים להיות "נקיים מפוליטיקה" ו"נייטרליים". עקרון זה נועד במקור לנטרל את מעמד העובדים ולהגביל את השתתפותו הפוליטית להטלת פתק הצבעה פעם בארבע שנים, תוך דחיקת הפוליטיקה מחיי היומיום וממקומות העבודה. אך כאשר כוחות פשיסטיים מאיימים לקעקע את המשטר, עקרון זה הוא מקור חולשה של המחנה הליברלי.

אסטרטגיה נטולת שינוי מהותי

במקום לגייס כוחות עממיים במטרה להוביל לבחירות חדשות ולהדיח את נתניהו, האסטרטגיה של האופוזיציה הציונית נותרה אלקטורלית-פרלמנטרית גרידא. שינויים מהותיים בשיטה הפוליטית, הכלכלית או החברתית נמצאים מבחינתם מחוץ לתמונה.

לכן, כדי לחזות את דרך הפעולה של מחנה "רק לא ביבי", עלינו לבחון מה המצע האלקטורלי שמציגים מנהיגיו ושעל בסיסו תפעל ממשלה חדשה בראשות בנט, ממשלה חדשה של "ממשלת השינוי" בראשות בנט, ממשלה חדשה של האופוזיציה הציונית תתבסס על שלושה עמודי תווך עיקריים. הראשון הוא דבקות בסטטוס קוו המדיני – כלומר המשך כיבוש השטחים הפלסטיניים והיעדר חתירה לפתרון מדיני.

נסרין עבדאללה, מפקדת יחידות ההגנה של הנשים בצפון סוריה. ברקע: המונה של עבדאללה אוג'לאן (צילום: הומינטה)

הכורדים בסוריה בין א-שרע לאוג'לאן

המשטר האמריקאי וסוכניו בישראל ובטורקיה. מפני כך הזהרנו לאורך השנים האחרונות". עוד הוסיפו מק"י וחד"ש: "מאז ימיה הראשונים פתחה הממשלה הזמנית בסוריה בדיכוי הקולות המתנגדים לה ואסרה פעילותם של רבים מהארגונים הפוליטיים והחברתיים הדמוקרטיים. בכך ביקשה למנוע כל אפשרות של התארגנות פוליטית וחברתית בסוריה שאינה על רקע עדתי. זהו מתכון הרה-אסון להגברת המתיחות במדינה ושירות לאג'נדות זרות ופלגניות – בראשן האג'נדה של השלטון הנוכחי". יצוין שהממשלה הזמנית בדמשק הודתה בחלק ממעשי הזוועה והוריעה על הקמת ועדת חקירה. "אמינותה של חקירה זו מוטלת בספק ללא פיקוח עליה מצד גורמים חיצוניים ניטראליים", הגיבו במק"י ובחד"ש. כמו כן, הן קראו להתגייסות בינלאומית להבטחת ביטחונם ושלומם של כל הסורים ולהבטחת שלמותה הטריטוריאלית של סוריה, והדגישו כי "יש להבחין בין שמירה על החוק, לבין פגוע בחפים מפשע בשם השמירה על החוק".

האיום הגדול על סוריה

ההסכם בין א-שרע לעבדי נחתם מספר שבועות לאחר שעבדאללה אוג'לאן, מייסדה ומנהיגה הוותיק של מפלגת הפועלים של כורדיסטן קרא לארגונו לזנוח את דרך המאבק המזוין ולפרק את עצמו. אך נסרין עבדאללה, מפקדת יחידות ההגנה של הנשים ודוברת הכוחות המזוינים הדמוקרטיים, הזרוע החמושה של המחוז האוטונומי הכורדי, מסרה ל"הומינטה" כי "הקריאה של אוג'לאן אינה קשורה בכורדים בסוריה".

לדבריה "קריאתו של אוג'לאן מתייחסת למפלגת הפועלים הכורדים שבטורקיה ואינה עוסקת בכורדים אזרחי סוריה. אנו לא סבורים שבאמצעות נשק ניתן יהיה לפתור את בעיותינו. הנשק הוא האמצעי האחרון בהיעדר דמוקרטיה. אנו אווזים בנשק כדי להגן על עצמנו".

"אם א-שרע הוא נשיאם של כל הסורים, קודם כל עליו לדרוש מטורקיה לחדול מהתקפותיה ולפנות את השטחים שכבשה בסוריה. המשך ההתקפות הטורקיות והמיליציות הפונדנטליסטיות שתחת שליטתה יחד עם הכיבוש של דרום המדינה בידי ישראל רק מחזקים כוחות כמו דאעש, שהם כעת האיום הגדול על אחדות סוריה" הדגישה.

נמרוד עובד

נשיא סוריה אחמד א-שרע ומזלום עבדי, המפקד העליון של הכוחות הדמוקרטיים הסורים בהנהגת הכורדים, חתמו ביום שני האחרון על הסכם הפסקת אש, שלפיו המנהל האוטונומי של צפון-מזרח סוריה ישולב במדינה הסורית החדשה. על פי ההסכם, ישולבו כל המוסדות האזרחיים והצבאיים של המנהל בצפון-מזרח סוריה - לרבות מעברי גבול, שדות תעופה ושדות נפט וגז.

בהסכם שמונה סעיפים, הראשון בהם קובע את "הבטחת זכויותיהם של כל הסורים לייצוג ולהשתתפות בתהליך המדיני ובכל מוסדות המדינה, ללא קשר לרקע הדתי והאתני שלהם". בהמשך מוגדרת הקהילה הכורדית כ"קהילה ילידית במדינה הסורית", והמדינה הסורית מבטיחה את זכותה לאזרחות ואת כל זכויותיה החוקתיות. עוד מבטיח ההסכם את חזרתם של כל העקורים הסורים, כולל הכורדים שנעקרו במהלך מלחמת האזרחים, לעיירותיהם ולכפריהם, ואת הגנתם מפני התקפות. הכורדים מתחייבים בהסכם לתמוך במדינה הסורית "במאבקה בשרידי משטר אסד ובכל האיומים על ביטחונה ואחדותה", ובנוסף לדחות "קריאות לפילוג, דברי שטנה וניסיונות להפיץ מחלוקת בין כל מרכיבי החברה הסורית".

ההסכם נחתם על רקע מאות ההרוגים בסוף השבוע האחרון בעימותים בין כוחות הביטחון של המשטר החדש לבין נאמני משטר אסד בצפון-מערב המדינה. לפי הדיווח של כתב העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומינטה" בסוריה, אחד מראשי משטרו של אסד הקים את "הבריגדות להגנת על החוף" ופתח במתקפה נגד הכוחות של א-שרע, שבתגובה ביצעו מעשי טבח בגברים, נשים וילדים רובם בני העדה העלווית.

קוראים לעצור את טבח

עם פרסום הידיעות על הטבח, המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) והחזית הדמוקרטית לשלום ושוויון (חד"ש) פרסמו גילוי הדעת שקראה ל"עצירה מיידית של הטבח המתחולל באזור החוף הסורי באזרחים חסרי הגנה, ולשמירה על אחדות המדינה והעם הסוריים". גילוי הדעת הוסיף: "המראות המזוויעים של פגיעה בחפים מפשע חושפים כי השלטון הזמני בסוריה אפשר לכווחות הג'האדיסטיים בקרבו לבצע מעשי טבח ונקמה על רקע עדתי, אשר לא משרתים איש מלבד את סדר היום העדתי ואת אויבי העם הסורי המבקשים לפוררו ולנגוס בארצו – ובראשם

צפייה שמאלית בסרט "מופע טוטאל"

אל המדבר מסתיימות בשיבה אל העיר ואנשיה. לדעתי, כאן חוזקו של הסרט: דמותו של אסי מוצגת תוך כדי דיאלוגים ופעולה עם דמויות רבות שהן חלק ממארג חברתי. מסירותו הטוטלית אינה רק לעצמו. כך נחשפת תמונת רוחב חברתית: השסע בין הציות והשמירה על הקיים לבין הפיכת הסדרים ותיקונם מתגלם הן בדמות המרכזית והן במעין מהפכה בעיירה, בה משתתפות כל הדמויות. בדרך זו חוצה הסרט את הניכור הקיומי הפסימי ומביא את הצופה אל האישי הפוליטי. הזירה הפוליטית של התיאטרון "השולי" משמשת בסרט כלי מאגי כמעט ליצירת שינוי מתוך תודעה. אמצעי המבע הקולנועי מעצבים זאת בעוצמה בתנועות מצלמה קדחתניות; בעריכה מדויקת במעברים בין האולם, הבימה ואחורי הקלעים; בצילומי תקריב מסונכרנים נהדר עם אפקטי שמע; ובמשחק וירטואוזי של היוצר רועי אסף המגלם את אסי. כך עד לנאום מהפך קרביים בהשראת הדיקטטור הגדול. האישי הוא פוליטי, בהכרח.

צנזורה עצמית

אולם, הפוליטי הוא גם אישי, וכאן משמר הסרט המופתי הזה אופן ייצוג מקובל מדי ע"פ נורמות הקהל הציוני-בורגני. המקור והתכלית הקונקרטיים של הכוחות החברתיים נגדם מתקומם אסי מצונזרים למעשה מגוף הסרט – על אף שלא מתודעת הדמות, להתרשמותי. כך, השירות בצה"ל הוא טראומה כשלעצמו. הצבא מיוצג בסמליות קולנועית: כמרינוטות זעירות במדים בחלומותיו של אסי, או כרעש רקע של מטוסי קרב בשמי הנגב. אין (אולי לא יכול להיות?) מבע מפורש של תוצאות השירות "המשמעותי" בצה"ל. אין זכר או הקשר לא לכיבוש, לא לנישול ולא להרג. על הצופה להשלים בעצמה את התמונה של מעשי המשרתים בצבא ותוצאותיהם. הייצוג הריאליסטי של "עיירת פיתוח" מניח זהות אתנית של התושבים. כך נעדרות ממנו כמובן מאליו דמויות של פלסטיניות או תאילנדים, למשל. גם הנוכחות וגם ההיעדר הם תוצר של תפיסה ציונית מוכרת. חסרה בסרט הקבלה ריאליסטית בין מנגנון ההפרדה האתני, לו כפופות הדמויות הנוכחות, לבין מנגנון ההפרדה הלאומי לו כפופים כלל אזרחי ישראל ונתיניה.

גם האינטרס של ההון נותר בסרט ללא פנים. סוכניו – אנשי התיאטרון המרכזי שמנסים לבזוז את היצירה של אסי ושל אנסמבל השחקנים שלו, גלויים. מניעיהם מוכרים, אך הכוח שקובע את פעולתם עלום מעין הצופה בסרט ומתודעת הדמויות: "ברור שצריך טלנט להפקה באולם גדול. אתה לא חושב אסי?". ייתכן שאופן ייצוג חלקי או אידילי זה הוא כשלעצמו אקט התרסה מול הערכים והדרישות של קרנות הקולנוע של המדינה? לי כצופה זו חולשת התסריט.

ובחזרה לשני מבזקי החדשות אותם אזכרתי בפתיחה. יש בסרט מימד אופטימי שסחף גם אותי כצופה. הטוטאליות בשמו המפורש אינה רק דכאנית, שכן הסרט מציג אפשרות של התנגדות משותפת אפקטיבית. כוחה של האחוזה הבין-אישית וכוחו של הייצוג התיאטרלי פועלים בסרט.

ד"ר פאוסטוס, אסי המסור בטוטליות, צולח בירוחם את פיתוייו של מפיסטו חסר הפנים אף יותר מאשר בברלין. הוא לוקח עימו את חבריו לסרט אל מציאות שונה מזו בה החל. היצליחו צופי הסרט להיענות אף הם לאתגר, להתודע אל אופני ההשתקה וההסתרה המקומיים ולפעול?

יוצר הסרט רועי אסף בתפקיד המורה לדרמה אסי (צילום: סער מזרחי)

ד"ר פאוסטוס בירוחם

רשימה זו נכתבת בסמיכות לפרסום שני מבזקי ידיעות: מעצרו ושחרורו של הסטנדאפיסט נדאל בדארנה והכפלת כוחו הפרלמנטרי של הימין הנאו-פאשיסטי בגרמניה. התרשמותי העזה מן הסרט "מופע טוטאל" מאורגנת להלן על גבי הקשר הסמוי-גלוי בין שתי ידיעות נפרדות לכאורה אלה. בצפייה שמאלית בסרטו של רועי אסף כוונתי להתמקדות ולעיון ברבדים הפוליטיים או ההיסטוריים של הסרט. ממדים פסיכולוגיסטיים או מוסרניים שלו יותרו מחוץ לרשימה זו. הסרט צולם והופק החל מ-2019 ומופץ לצפייה בימים אלה. ההתחלה הייתה ההשראה מודעת למופע בורדל טוטאל – הפסקת אש, שהועלה במועדון הבארכי בשנים 2015-2019. ההפקה התמשכה תוך כדי התמודדות עם האירועים בישראל והדהודם. התודעה של דמות הגיבור, אסי, מעוצבת תוך כדי תנועה ועמה גם זיכרוןן הלא רחוק של הצופות.

אסי, גיבור הסרט, חוזר ממילואים באור בוקר ראשון. הולך על רקע נוף מדברי פתוח. הוא מגיע לעבודתו כמורה לדרמה, במעבר לחלל סגור של אולם חזרות קטן. שם מצלם את אסי תלמידו בעת שזה מביים דיאלוג מאת חנוך לוין. הדיאלוג הוא נער, ערב גיוסו לצבא, לבין נערה. הנער אמור לרצות שתצטער על גיוסו והנערה אמורה לא-כל-כך להצטער. סיבוך אחד בעלילה מתפתח עם העלאת הסרטון לרשתות בכותרת: "המורה לתיאטרון מסית נגד הצבא!" סיבוך שני, מקביל לראשון, מתפתח בו בערב בזירת התיאטרון במתנ"ס העירוני. במופע הקברטי המקורי, בו משתתף אסי כבימאי, שחקן ומפיק, צופים הן של שכניו ומכריו שראו את הסרטונים והן זוג סקאוטרים מהתיאטרון העברי "המרכזי" (ת"א). מול קהל מעורב מגיב ועוין, חורג אסי מן המחזה הקרקסי ופוצח באלתור אישי מבריק ונוקב: "מה קרה, קמתם על צד שמאל, אז התפכחתם לצד ימין?" (ציטוט לא מדויק, מהרהורי ליבי – ס"ר). הסטנדאפ שובה את הסקאוטרים ומקומם עליו את שכניו, בני משפחתו, מכריו ואהוביו.

מכאן ובמהלך הסרט מוצא עצמו אסי יותר ויותר במעין מרד קיומי: מתריס במעמד הכוחני של "השימוע לפני פיתורין" מול הצנזור המפקח ממשרד החינוך ("המחויבות שלי היא קודם כל לתלמידי!"); מתריס מול אביו, עמו הוא ומשפחתו גרים ("לך יש נשמה של עבד, אני לא אהיה עבד!"); מקשה על אשתו המתמודדת בקמפיין הבחירות לרשות המקומית ועל ילדיו המותקפים בביה"ס; מתריס גם מול אנשי התיאטרון המרכזי בת"א, שאכן חומדים את השלאגר יחד עם סבסוד המדינה ליצירה "מהפריפריה", אבל רוצים לסלק את הבמאי-שחקן מלקחת חלק בהפקה בת"א.

אבל לפי הגיון הסרט, המרד האקזיסטנציאלי אינו יכול להיות אישי ולהפוך מנוכר, פרטי ומבודד. הגיחות של אסי

לחדש את הסיוע לעזה

חד"ש עובדים

מעמד ומגדר

הרצאה של מיסס ג'לגולי

חמישי 13.3 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

המפלגה הקומוניסטית סניף ת"א

קריאה לפמיניזם מהפכני

קבוצת קריאה בכתבי אלכסנדרה קולונטאי

ראשון 16.3 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

חד"ש ת"א

הקרנה של "סימנים כחולים"

ושיחה על אלימות משטרתית

בהשתתפות אדם רז, סיון תהל ונעה לוי

שני 17.3 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

רשת מסרבות

הפגנת תמיכה בסרבנית אלה קידר גרינברג

רביעי 19.3 | 10:00 | בקו"ם תל השומר

לחברתנו היקרה לילי לוי ולמשפחה

מיטב האיחולים לנישואי הנכד

חברי מק"י בבת ים

לאמנון ועדן היקרים

ברכות לרגל האירוסים

מאחלים לכם שנים רבות של אהבה ואושר

מערכת 'זו הדרך'

מק"י - סניף חיפה

משתתף בצערן של החברה ארנת טורין

ומשפחתה על מות אביה

ארנון טורין

בעקבות החלטתו של שר האנרגיה אלי כהן לנתק את מעט החשמל שישראל מוכרת לרצועת עזה, פנו ארגון "גישה" וארגוני זכויות אדם נוספים לבג"ץ בבקשה דחופה להוצאת צו ארעי שיורה למדינה להימנע מחסימת סיוע הומניטרי, מהפסקת מכירת החשמל לרצועה ומניתוק זרם המים.

הבקשה הופנתה במסגרת עתירה שהוגשה לפני כמעט שנה. זו דורשת לחייב את ישראל, על פי חובותיה בדין הבינלאומי, לאפשר לפחות גישה מלאה וללא עיכוב של סיוע הומניטרי לרצועת עזה. בבקשה הודגש: "אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי סגירה הרמטית של כלל מעברי הסחורות מהרצועה לישראל היא רמיסה מודעת של חובות ישראל כצד לחימה וככוח כובש".

תת-מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים ומתאם סיוע החירום, טום פלטצ'ר, גינה את ההחלטה הישראלית לעצור את הכנסת הסיוע לעזה: "המשפט ההומניטרי הבינלאומי ברור: יש להתיר לנו גישה לשם משלוח של סיוע מציל-חיים חיוני. גם יוניס"ף הזהירה שלעצירת משלוחי הסיוע לעזה יהיו עד מהרה השלכות הרסניות על ילדים ועל משפחות המנסים לשרוד.

לדברי כוח המשימה לענייני ביטחון תזונתי הפועל ברצועה, המלאי בלפחות 80 מטבחים קהילתיים עלול לאזול בקרוב אם השיבוש בהכנסת הסיוע יימשך. כמה מהמטבחים שעדיין כשירים לפעולה יאלצו לערוך התאמות בתוכן הארוחות או לצמצם את מספר הארוחות שהם מכינים, כדי להתמודד עם המחסור הצפוי. חלוקת חבילות המזון שהובאו לפני 2 במרס נמשכת. אך ע"פ האו"ם, "אספקה נותרת זו, שתשמש לתמוך ב-500 אלף בני אדם, עתידה לאזול בקרוב".

השבוע לפי איתי בנימיני

הכנתי מלחמה משהו

אחר לגמרי

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

